

Ambrosij Corani sacre
ni p̄fatio super oratione

Uoniam de
ta celebratur

nostra in ecclesia: qua

bui: vbi vna cum pont

7 senatorie dignitatis

ginis deuotione succe

tisfaciendi omnibus r

tis singulis animus et

re ipsam artificibus in

sentaneum censui har

mino condecicare: til

me pluribus de causis

uorissimum tante ma

is finibus festiuitatis

lis ecclesie diuinitus

teris preconijs que de

Sed quoniam maiusc

ore certe expresserim h

breuitatem mediuisid

torum non afficienda

ri solent. Tua clarita

am mirabilem deuot

tando poterit adauge

di in illa meus: quen

bit operam nucleum

dam etiam deprecatio

eiusdem Sixti ecclesie

speculatione 7 deuoti

munusculo meo ex me

lim certiozem: vt si in

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

89

No iij.

Ambrosij Corani sacre theologie p[ro]fessoris ordinis d[omi]ni Augusti
ni p[re]fatio super oratione[m] de p[re]ceptione v[ir]ginis Marie.

Corā Xysto iij.

8. Dy 1472.

Uoniam de alme virginis conceptione ea die: qua tan-
ta celebratur solemnitas coram Sixto pontifice maximo
nostra in ecclesia: quam de populo appellant omnes oratione[m] ha-
bui: vbi vna cum pontifice pleriq[ue] patres ⁊ Cardinee ⁊ pastoralis
⁊ senatorie dignitatis conuenerunt. fuerunt pleriq[ue] omnes. qui vir-
ginis deuotione succensi copiam depoposcerunt. Cumq[ue] tanta sa-
tisfaciendi omnibus mihi minime facultas esset: facere tamen sa-
tis singulis animus exardesceret trutinanti ingenio tandem da-
re ipsam artificibus imprimendam excogitavi. Verum quia con-
sentaneum censui hanc lucubracionem cuiq[ue] auctoritatis do-
mino condedicare: tibi dignissime antistes ac viroꝝ doctissi-
me pluribus de causis malui dedicandam esse: tum quia te de-
uotissimum tante matris sepe numero cognoui: tum quia in tu-
is finibus festiuitatis huius ex Delfino abbate Normandien-
sis ecclesie diuinitus solemnitas reperta est: tum vt eam cum ce-
teris preconijs que de virgine dudum ad te scripsi coniungeres.
Sed quoniam maiusculam hic tu ipsam forte miraberis: q̄ ego
ore certe expresserim hoc propter temporis incongruentiam atq[ue]
breuitatem mediussidius fecisse: visus fuit acceptius: ac pro audi-
torum non afficienda tedio maiestate: quo aures tenere dedigna-
ri solent. Tua claritas pene maiori ocio studioq[ue] lectitare: ac su-
am mirabilem deuotionem in eius multiplicitate virtutum lecti-
tando poterit adaugere. satis est cōmunis stilus modusq[ue] dicen-
di in illa meus: quem tua mira intelligentia obmittendo naua-
bit operam nucleum testa in arida latitantem decerpere: cui quā-
dam etiam deprecationem ad eandem dei hominisq[ue] matrem in
eiusdem Sixti ecclesieq[ue] status conseruationem editam adiuncti
speculatione ⁊ deuotione iudicio meo satis dignam. Quo quidē
munusculo meo ex meis larib[us] grato animo suscepto te facito ve-
lim certiozem: vt si in maioribus possem tue magnitudini morez

gerere: profecto se motis cunctis occupationibus aduolare. Ac
ceptū igitur id habeas amici pauperis qcquid h3 impēsus. vt cū
videris reminiscaris affectiōis exhibite seruitoris tui. parationis
non minus Et quā affectez etiā citra deuz uiuentiū alicui hoīm
cordialiter in omnibus obedire mandatis.

Sequitur Rubrica de ipsa oratione:

Gregia preclaraq; oratio de uirginis conceptione sacre
theologie p̄fessoris magistri Ambrosij de Coza ordinis
diui Augustini coram Sixto quarto Romanoꝝ Pontifice et
Cardinea Senatoriaq; corona sexto ydus decembris āno sanctif
ime natiuitatis christi millesimoquadringentesimoseptuagesi
mosecundo. in templo diue Marie de populo ordinis eiusdem in
fra ybis menia habita feliciter incipit.

1472
Nec dum erant abyssi ⁊ ego iam concepta eraz p̄uerbioꝝ. viij.
Existimaui Pontifer maxime nihil esse in oratore p̄stantius quā
vt tempore loco rei explicande auditorumq; dispositioni suam ac
comodet orationem. Sed cum videam Sanctitatem tuam cardiz
neum cetum omnium patrum conscriptorum conuentum Sena
tum populūq; Romanum tam deuote tam religiose tam reueren
ter tāq; honorifice processionaliter hodie in die uidelicet inclite
dei genitricis Marie cōceptionis in hoc suo templo sacratissimo
pro extollenda celebrandaq; eiusdem conceptionis sanctissime so
lemnitate conuenisse: iure hoc tempore de ipsa mihi perorandum
esse decreui. que quidem cum de oculis humane menti iudicium
faciendum preponat tam magnum profecto est argumentum vt
non nisi diuinum exposcat oratorem nec recte censeo quempiam
hac de re aliquid salubre dicturum nisi ipsa eam elucidanti cele
stem administret afflatuz. Idcirco eam ipsam omniū gratiaꝝ da
tricem humili mente deuote corde silente labio Angelico salute
mus oraculo dicentes Aue.

Nec dum erant abyssi ⁊ ego iam cōcepta eram p̄uerbioꝝ. viij.

E ipsa itaq; matris dei Marie conceptione Beatissime
pater in presentiarum eius suffulti presidio sumus ora

turi: de qua quicquid ceteri dicant mihi mea pro deuotione libet
 ab omnibus originalis labis inquinamentis eam omni ex parte
 fuisse immunem astruere quod quam paucis iuxta ingenio mei
 exiguitatem suadere conabor. Concedatq; mihi in primis alteri
 us sententie defensores Id vtriq; dei potentie absolute videlicet
 7 ordinarie subiactuisse. De absoluta quidem nulla contentio nul
 la deniq; apud quoscunq; ambiguitas est. De altera vtpote ordi
 naria satis et eo confertur qm̄ omnis legislator non soluz ip̄e est
lege soluz sed a lege pot̄ que voluerit ipse eximere. Testis est Ju
 stinianus. C. de legibus lege digna vox. Testis est Ulpianus. ff.
 de legibus Princeps Testis est Augustinus in p̄clarissimo de re
 gno volumine. Om̄is preterea potestatis princeps sicut sublimis
 deus est non modo quēpiam eximere verū etiam pro tempe leges
 suspendere potest vt de contrahendo matrimonio cū alieni popu
 li muliere: de furtiq; dispensatione veteri constat in lege. pot̄ itē
 eaz penitus anihillare quēadmoduz circūcisionis lex nobis verax
 e. ibet testimonium. Nonne insuper a principio deus instituit vt
 ab oriente sol in occid. nteq; decurrens ad iudicij vsq; diem nunq̄
 quiesceret. Et tamē ad Josue preces in celi q̄scere medio ad Eze
 chie regis lacrimas eum in signū superadditoꝝ annoꝝ retrocede
 re fecit. nūquid etiā post adā p̄m̄ legē de mortis neitate sancit vt
 quotquot ex eo nascerent̄ morti s̄orent obnoxij: 7 tamē enoch ma
 tusale genitore 7 heliā tesbitez mortis inexptes in deliciaz trāstu
 lit paradysum. Nos quoq; quottidie pontifices quottidie impara
 tores quottidie deniq; principes vniuersos super eoz cōmunib;
 legibus dispēsare sepe ac multis p̄uilegia continuo in facto tri
 buere pro eozum experimur arbitrio. Eo pacto q̄q; lex dei fuerit
 omnipotentis vt omnes qui p̄ maris ac femine nascerent̄ p̄cubi
 tum peccato s̄orent subiecti. potuit nihilomin; non sue tm̄ geni
 trici s; sine differentia cuiuscunq; p̄uilegium conferre: vt huic cōi
 legi nequaq; nasceret̄ obnoxius. qd̄ quantuz de ipsa extiterit cōi
 sentaneū ex his quidē satis lucidū est. q̄ ea que humani generis
 foret aduocata q̄ nobis ablatura esset ob p̄briuz: que eterne lucis

*Virgini absq;
 originali labo
 fuisse concepta*

22

candoris futurum erat domicilium peccatorum interpellatrix iu-
storum corona angelorum gloria summi dei sponsa redemptoris
mater totius trinitatis triclinium merebatur quidem ut omnis
labis omnis fomitis omnis reatus omnis denique originalis mor-
talis venialisque culpe expers penitus esset. hinc canticorum quarto
longe ante spiritu dei plenus salomon in sponsi persona ad eam
locutus est hisce verbis Lota pulchra es amica mea et macula non
est te. sed quomodo totam pulchram gloriosam virginem dicere
audiret quomodo maculam non fuisse in ea potuisset astruere. si
tanta huius peccati fuisset oppressa tyrannide. hinc diu⁹ ait An-
selmus. Dicebat nempe ut hominis illius conceptio de matre pu-
rissima fieret: decebat ut ea puritate: que sub deo maior nequit in-
telligi homo illa niteret cuius deus pater unicum filium suum quem
de corde suo equalem sibi genuit ita dare disponebat ut esset un⁹
atque idem dei et hominis filius Et rursus ad eam exclamans di-
xit. O benedicta inter mulieres: que angelos vincis puritate. Sed
quo pacto ea puritate. resplenduit: que sub deo maior excogitari
non potest: Aut quo nam modo celestes illas mentes quas ange-
los dicimus puritate superasset: si in reatu fuisset concepta: cum
boni puri innocentes et absque prolixo omni labe Angeli creati ex-
titerint: perinde celestis ille panimphus Gabriel dei nuntius il-
lud egregium ac singulare salutationis genus ei tribuit ei dicens
Aue gracia plena dominus tecum. Merito quidem ei dixit Aue
quoniam Augustino testante maledictio Eue in benedictionem
mutatur Marie: quoniam omni ex parte procul extitit ab omni ve-
torum namque ve que Johannes exclamante aquila per medium
que celi volitante ac dicente. ve. ve. ve. habitantibus in terra ista
audiuit. Ve scilicet miserie originalis. ve culpe actualis. ve pene gene-
nalis. vltro et citro expers fuit Maria. Jure itaque eius in auribus
intouit. Aue si prepotens et immortalis deus id omni potesta-
te valuerit iustum congruum consentaneumque extiterit: neque habue-
rit quid impedierit. id ita fuisse procul dubio conferamus. Quic-
quid enim deus potest et scit si congruum est: cur illud nolit quis

Aug⁹.

explicabit: q̄ si posse scire velletq̄ prestantissimū dei in vnum con-
 stant: actionem quis perhibebit: Que em̄ virtus tam excellens
 Que potestas tam immensa vt summam omnipotentis dei pote-
 statem scientiam voluntatēq̄ valeat impedire. Num forte infid⁹
 est deus: vt quod perdecensissimū est aliquo liuore pretermiserit
 Non demum quantū potuisset quantūue debuisset eam honoraf-
 set: si huic corruptele peccati eam fecisset obnoxiam. neq̄ Chriſt⁹
 vt ad perfectissimū excellentissimūq̄ spectat redemptorem in ali-
 quam humanam personam mediandī recōciliandī redimendiq̄
 habuisset excellentiam. Sane itaq̄ de ipsa illud geniseos tercio.
 Et ipsa conteret caput tuum, exponi potest originale labem de-
 lictorū diaboliq̄ caput esse quod ipsa contriuit cum ad eam habe-
 re ingressum nequiuit. Ab his autem qui nos gestiunt in contra-
 riam sententiam ducere minime cogimur. Omnes in adam pec-
 casse. Seuper vtriusq̄ parentis concubitum. natos labefactos fu-
 isse. Vel christum nullum a reatu inuenisse liberū. Vel solam xp̄i
 carnem non fuisse carnem peccari asserentes quoniam in his ⁊ ali-
 is multis si nilibus virginem semper excipiendaz iutellerere q̄d
 sanctissimus doctor Augustinus eo in libro quez de natura ⁊ gra-
 cia inscripsit aperte insinuauit dicens. Cum de peccatis agimus,
 propter honorem dñi nullam de Maria volumus haberi questi-
 onem. Inde enim scimus q̄ plus gracie sit ei collatū ad vincendū
 ex omni parte peccatum q̄ concipere ⁊ parere meruit: quem con-
 stat nullum habuisse peccatum. Que quidem verba non ad actu-
 alia solum vt explicant aduersarij. sed ad quecunq̄ peccatorū ge-
 nera sunt referenda. nullam quippe asstruere mentionem de pec-
 catis omnia negat in ea fuisse peccata. q̄ si eorū affirmatiuas tali
 sub distributione accipiunt: vt velint ab earum ambitu nihil pe-
 nitus excludi: cur non ⁊ negatiuas eo pacto admittunt vt omnia
 excipere dicantur: cum longe iste sint in destruendo excipiendo
 q̄ vehementiores q̄ ille in affirmando captiores. Quis. n. am-
 bigit vt si nullum hominem: nullum equū: nullūq̄ leonem curre-
 re quis asserat omnem ab his cursum denegari: Multe tamen

Aug⁹.

sunt in vnaquaq; disciplina affirmationes que conditione accom-
modationeque adiecta absq; vlla profecto iniuria exceptionem pa-
riuntur sicut omnem hominem deum velle saluū fieri / omne ani-
mal in archa fuisse Noe. quemlibet hominem posse sacerdotio fū-
gi: alieq; pene innumere nobis efficacissimo presto assunt pericu-
lo: Neq; famosa 7 vulgaris illa regula. Qui omne dicit nihil ex-
cludit sic est ad vnguem tenenda vt constipari falso non possit.
qm̄ in essentialibus dūtarat affirmatiua distributio eius est po-
testatis: vt a suo nihil valeat ambitu semoueri. Et vero hoī sua
minime tribuit essentia vt in tam immanissima concipiatur labe.
sed iussus a summo legislatore filius nascitur ire: qui p̄ia p̄tho
plaustrorū transgressione mandauit vt quicumq; .s. speciali non es-
set priuilegio premunitus per maris femineue concubitum conce-
ptus hanc membrorū legem subiret. q̄ si tam pertinaciter affirma-
tiuaq; velint plenitudinem defensare: eorū mentis aciem in proxi-
mam Augustini iniaz ferant vbi negatiue per affirmatiua illico
adiicit rationem cum dicit. Inde .n. scimus plus ei gracie fuisse
collatum ad vincendum ex omni parte peccatum: q̄ concipere et
parere meruit quem constat nullum habuisse peccatū: ac si paten-
ter assereret. Idcirco cum de peccatis agimus nullam de Maria
volumus haberi questionē: qm̄ ex omni parte ipsa superauit pec-
catum: s; quid est ex omni pte Mariā vicisse peccatū: nisi ab omni
fuisse immunem peccato. aut forte originalē maculam partem .s.
subiectiuā negent esse peccari. Quinimo non pars tantū. sed ca-
put origo principūq; oīm extat peccatorū / sed quō ex hac pernicio-
sa parte vicisset peccatum siquidez ei obnoxia extitisset: an forte
non idem esse velint ex omni parte superari peccatū: q̄ omne vin-
ci peccatū: Quid stulti? id effingere: Quid est .n. ex oī pte homi-
nem animal esse nisi q̄ omnis homo fit animal astruere nisi ve-
lint manibus pedibus cruribus ceterisq; partibus eum integran-
tibus id falso tribuere vt in hanc labantur insaniam vt eo pacto
astruendo vnū hominem plura arbitrent̄ esse animalia: aut ex ta-
libus corporeis quantitatiuisq; partibus peccatū constitutū asse-

rentes quid piaz mathematice peribile ij in ridiculo in equitē
 Contemplemur etiam vt sua clarus dignoscatur intentio que il
 lis immediate conteruit. Hac ergo inquit virgine excepta si om
 nes sancti & sancte congregati possent: & queretur ab eis an pecca
 tum haberent quid responderent nisi qd Johannes ait. Si dice
 rimus qd peccatū non habemus nos ipsos seducim? Ex omni ita
 qd sanctorū sanctarūq; cetū innocentes pro xp̄o eccisi: & quotquot
 baptizati p̄uulī defuncti in vnū congregati, interrogent̄ cui naz
 sint peccato obnoxij, dicent p̄fecto c̄m̄es se actuali haud esse cul
 pe subiectos: qd idem Augustinus eo in libro quē de vera fide in
 scripsit hisce & his approbat firmissime tene & nullatenus dubites
 & iustos & sanctos hoīes exceptis his qui baptizati p̄uulī sunt sine
 peccato hic neminē viuere posse. Et cū tamen eos omnes peccatū
 h̄e asseruerit: de quo peccato intellexerit indagemus. dicite ergo
 o beati pueri. agite o felices innocentes: loqr̄ amini o vos saluato
 ris infantes. Soluatur lingua vestra vt tante conceptionis rese
 retis veritatē. que culpa que macula q̄ vos tyrāides tenuit: cui
 ius labes viresq; mater euasit saluatoris: a qua vr̄e salutis excipi
 tur mediatrix: oēs p̄culdi hic p̄clamantes dicent. quippe origina
 le peccatū est in quo nos oēs fuimus cōcepti q̄ a quo redēptoris
 nr̄i singulari fuit exēpta priuilegio. Et cū his que asseruim? nō
 nulle rōes ac auctoritates q̄daz Augustini q̄s exp̄licite dissentiūt
 eaz quo ad possum? mētē intellectūq; aperiam? vt nō solū asserue
 re nr̄a v̄ez etiā aliā dissoluere videamur. Nō em̄ xp̄s vt argumē
 tāt̄ oīz fuīz redēptor. Nō oīb? celi patefecissz aditū neq; isup oī
 b? fuīz p̄uulior: si ab oī originali macula x̄go extitissz immunia. Au.
 itē in p̄uulioris sup genesecis hoc pacto locutus est. ed in coing
 nati? illo vtero x̄gis: e? caro etiā si de pcti ppagatōe v̄eit: nō tñ
 p pcti pagatōe p̄cepit. Et rursus. Corp? xp̄i q̄uis ex carne femie
 assumptū: q̄ de illa carnis pcti ppagie p̄cepta fuit: tñ qz nō sic in
 ea p̄ceptū fuit: sicut illa cōcepta fuerat: nec ipsa erat caro pcti: sed
 similitudo carnis peccati. Et itez. Adam peccate oēs qui eius in
 lumbis erant peccauerūt. sed hoc nō sequit̄ in xp̄o licet in lumbis

In scriptura
 q̄ dicitur
 Augustini qui
 v̄ne dicitur
 putat
 conser

Adde fuit: quod non secundum concupiscentiam carnis nec secundum rationem semina-
lez ibi fuit christi caro quibus fuerit Marie caro / quod his vobis expressius
quid aptius: quid clarius His tamen et alijs quibuscumque non obstantibus
firmiter asseram? virginem originale peccatum in utero contraxisse: et tamen
christum eius fuisse redemptorem? Et celi ianuam reuerasse: eaque instantior
re proculdubio dicamus: quod per ipsam tamen a casu liberari bifariam arbitra-
mur. vel virtute ne cadat prestando, vel iam elisus erigendo. Christus ita-
que beatam virginem non quod lapsus erexit sed ne laberetur instituit: eamque
redemit non captivam sed ne caperetur ante mundi constitutionem disposuit
Maria itaque christo redemptore preveniente ne peccatum protraheret indi-
guit: ceteri vero sequente ut de iam tracto liberentur. Et in hoc scilicet
Iheremia: maiorque Johanne fuit baptista: quam isti iam labefacta
tunc mandati fuerunt et sanctificati. Maria vero ne laberetur preuentam
quam certe gratia et saluatoris passionis merito non quidem tunc et ecce-
te sed preuise acceptate in ordineque ad eius personam specialiter ab eter-
no institute affectata fuit. Ideo de se ait. nec dum erat abyssus et ego
iam concepta eram. Et utique huic carnali perniciosaque legi fuisse obno-
ria nisi in eterni saluatoris mente sic speciali fuisset privilegio preser-
uata. Et in hoc minor christo: quam hic propria: illa vero aliena potesta-
te expressus fuit omnibus peccatis pluribus item et innumeris alijs modis
Maria christus et dignior et excellentior et prestantior nempe fuit. quibus
non iniuria omni et parte primatum tenuisse non est abigendum. Et nam-
que soli sine mensura spiritus: sine mensura potestas: sine mensura sa-
pientia sine mensura est gloria data. Et duntaxat tributum fuit: ut sine vi-
rili semine de virgine nasceretur. Et soli datum ut in vna eademque perso-
na dei atque hominis filius esset. Et ut celestes terrestres infernalesque cre-
ature omnia propria subderentur virtute. Ad eas autem tam aptas tamque mani-
festas diuini Augustini auctoritates quod in quibus profecto (ut Johannis dama-
sceni vobis utar) dignum est ut sanctorum dicta quantum possumus pro omnia
veneremur, et credamus? verum esse quod nobis ab illis dictum est in qui-
bus et pro quos spiritus locutus est veritatis: Et eo presertim omnium pare-
tis doctorum Augustini cui teste Avicenna medicorum principum tantam
deus sapientiam dedit quantum humane menti tribui potest. Latini ita-

Hierias
10. Bap.

Sanctorum dicta
pro omnia vobis
quod nobis fuit pr.

q̄ doctoris verba neq; abiciēda sunt neq; refellenda. sed sane pie
 q̄ utiq; exponenda. Quid igitur illis in x̄bis aut his similibus
 multipharia multisq; in locis ab eo elegantissime accuratissime
 q̄ scriptis insinuare voluerit: nisi q̄ de iuris debito sic prius
 fuisset p̄cepta: nisi manu oīpotentis vt differtū est fuisset p̄serua
 ta Creberrimus em̄ ac notissim⁹ diuulgatissimusq; sermo extat
 vt de aliquo delinquente cū adhuc viuat actum esse dicamus qd̄
 est ipsum lege damnari: legisq; debito mortuū extinctūq; haberi
 cum tñ sola principis auctoritate ab ea legis morte sepenumero li
 beret̄. sic ea p̄muni lege in peccatis ⁊ iniquitatib⁹ inclita dei geni
 trix concipi mortiq; dampnari debuisset. Uez summi et̄iq; tonā
 tis principis gr̄a afflatūq; p̄ueniens eaz penit⁹ liberauit: sicq;
 p̄muniuit: vt ab oī esset exenta peccato. Ratio x̄o que ante om̄e
 esse eam p̄ueniri non posse argumentat̄, soluit̄ ex eo quidez q̄ an
 teq; actu quidpiā fit, in mēte sic p̄seruat̄ oī ificis. Per inde ip̄a
 inquit. Nec dū erant abyssi ⁊ ego iaz p̄cepta eraz Quid em̄ p̄ abis
 sum nisi originale peccatū intelligimus: Qd̄ p̄fecto tam magna
 est abyssus: vt a toto humāo genere minime possit euacuari: vt
 ip̄m totū pessunde derit: totū labefecerit: totū deglutinerit: totū
 absorberit: totū deniq; quantū in se fuit ip̄niciez miserit. Quid
 est q̄ ante oēz talez abyssum x̄go dei genitrix fuerit cōcepta: nisi
 q̄ an̄ omne peccatū in letante dei mente sic p̄uisa: sic ordinata: sic
 q̄ p̄seruata extitit: vt cū indine Anne vtero cōcipet̄ a nulla p̄tho
 plaustoz labe cōtamīaret̄. Rursus dialectica illa ratio abicienda
 est si prius xp̄i mater fuit p̄iuata gr̄a q̄ plena, vt prius original
 iustitie carentiā habuerit q̄ ei fuerit gr̄e munus collatū, qm̄ cum
 ex sui rōe neq; gr̄am neq; peccatū includat recte inferrī m̄ime po
 test: q̄ si in illo p̄mo sue recreatiōis instanti nō fuit iusta ob id fu
 erit nō iusta non habebat gr̄az: ergo peccato erat polluta: qm̄ in
 oīni contingētī materia sine cōsistentie adiectiōe nos talia sp̄ fal
 lūt argumenta. nec demū eoz timenda est inuasio: q̄ eaz ob cām
 aiunt tale xp̄i m̄ez nō fuisse priuilegiū consecutā qm̄ nulla de co
 scripture ps̄ efficiat mentōz. Nā ⁊ ipsi mibi r̄ndeāt. in quo sancta

*Obuictorū
 solū.*

*Hic sanctifim
in quatuor
virginis constant
trahit saray
tray.*

Hier.

Alia orig.

Eccl. orig.

litterarum volumine eius legerint sanctificationem; cum nulli
libi eam se inuenisse profiteantur et ex tanti nihilominus officij con-
gruentia ea ut debent indefinenter astruat: dicemus et nos ipsas
labris inuinitate non esse apud fideles in ambiguo ponendam quae
tante matris puritate celsitudinemque dignam cupiunt venerari. Se-
men itaque illud ex quo virgo est propagata tanquam absolutam quan-
dam entitatem sic prepotentissimus deus preseruauit ut natura om-
nem morbida[m] precederet qualitate[m] quod et Gabrielis oraculo
nobis satis insinuat cum et plena gracia enunciatur. Si autem
plena ergo tanta suscepit quanta profecto ipsa capax extiterat. Ad
vero ut sine labe conciperetur dei munere capacem fieri potuisse
quis ambigit. Conferamus itaque quae cum ceteris per partes ut di-
ni Hieronimi verbis utar prestetur gracia in Mariae vero se tra-
nsuderit totius graciae plenitudo: ut tate puritatis fuerit sine du-
bio gracia insignita neque id circo ut quidam aiunt superna canee
sanctificatioes fuere: quoniam quid morbidi quid immundi quic-
que labe factati emundaretur non erat; quoniam non eas ad somi-
tis ligationem ut quibusdam placet. Neque ad eius atenuationem;
ut alijs libet. Neque ad totalem euacuationem ut plerique ferunt: sed
ad virtutis venustatisque instructionem ad verbi dei conceptionem
ad eiusdem virginis meritorum accretionem ad premiozque accu-
mulationem: ut neque priorem similem neque parem sequentem ha-
beret: fuerunt institute. Possumus tamen si libet locum istum pro-
pter contentiosos aliter consolari ut bisariam contrahi origina-
le peccatum asseramus causaliter utpote et formaliter. Appellamus
autem ipsum causaliter contrahi per seminalem rationem carneque
a parentibus traduci: quoniam et si tanquam ex remota causa ex pro-
thoplastorum inobedientia teste apostolo fuerit exorta ex pro-
pinqua tamen et immediata ex seminum traiectione innascitur
formaliter autem cum tali carni ex vtriusque hominis semine con-
fecte anima ipsa rationalis vnitur ex qua quidem vnione caren-
tiam originalis iustitiae cum debito modo habendi eam quam pro-
prie formaliterque diffiniunt originale esse peccatum) consequitur

Primo quidem modo beatā dei genitricem peccatū originale cō-
 traxisse non est dubitanduz. quis enim ambigit ex Joachim An-
 neq; parentum semine eius formatum embriōē extitisse. Xpus
 tamen 7 si ab adam vt homo descenderit verum q; neq; natura-
 lis propagationis via qua infecta caro proli cōmunicatur factus
 est eam minime causam contraxit. Eorsum quippe diui Augusti-
 ni vba contendunt. Unde quisquis ea recte saneq; p̄spererit nun-
 q̄ beatam Xginē sed eius carnez vel corpus, in ea labe fuisse cōce-
 ptum dixisse inuenerit qd̄ nil aliud profecto est q̄ causaliter hu-
 iusmodi contraxisse peccatū. Longe autē hec inter se distant vt
 eius carnē fuisse labefactatū 7 ipsaz beatam Xginem in eo fuisse
 peccato conceptam nisi quis partem velit cum toto confundere:
 qd̄ non recte non expedite nonq; distincte loquentiuz iudicium
 est. Nam cum peccati sedes animus sit ab eoq; sit ipse penitus im-
 munis si in mundata sanctificataq; carne creetur 7 ifundat̄ quē-
 admoduz sanctissima fuit virginis anima absolute simpliciter 7
 absq; vlla peuitus adiectione ab huius labe immunē eam asstue-
 re decētius est quā ob eius seminalē rationē eaz filiā ire censere.
 Eam ob rem luculentissimus alanus cecinit.

- Hec est stella maris vite via porta salutis.
- Regula iusticie limes pietatis origo.
- Uirtutis venie mater talamusq; pudoris.
- Dortus conclusus fons consignatus oliua.
- Fructificans cedrus redolens paradisi amena.
- Virgula pigmenti vinaria cella liquore.
- Predita celesti nectar celeste propinans.
- Nescia spineti florens rosa nescia culpe.
- Gracia fons expers limi lux nubila pellens.
- Spes miseris medicina reis tutela beatis.
- Proscriptis reditus erranti semita cecis.
- Lumen deiectis requies pausatio festis.
- Hec est que primos casus primeq; parentis.
- Absterlit maculas vincens virtute reatum.

Aug^s.

Ex Algorano
Moomthius.

Hinc Augustinus in sermone quodam de natiuitate ad eam lo-
quens ait. Magnifica illum o beatissima virgo qui ex carne tua
dignatus est nasci pro nobis Magnifica illum qui te impregna-
uit Magnifica illum qui in ventre matris tue te sanctificauit.
Magnifica illum qui te ab omni peccato super omnes homines
reseruaui. Hinc diuus Basilus in sermone de annuntiatione in-
quit hec est que in utero matris absqz omni originali peccato con-
cepta fuit et genita et ab omni vicio mortali ac veniali priuata et in-
cunctis moribus et actibus spiritu sancto plena et fecundata. Hinc
etiam inhumanissimus ille Machometus suo in algozano scripsit.
Nullus est ex adam quem non tetigerit sathan preter Mariam et
filium eius. Propterea Beatissime pater tante celsitudinis regie
humiliter ac deuote supplicemus. Eam inuocemus. Ad eaz deuo-
ta mente recurramus. Ipsam in omni nostra imploremus neces-
sitate que cum tanta niteat puritate: tanta valeat potestate tanto
gratiarum micet splendore tam benigno pietatis oculo eam sem-
per occurrat inuocantibus presto potens. Sic libens erit omni no-
stre subuenire necessitati. Hanc deniqz eius sanctissimam conce-
ptionem puro nitidoqz affectu annua sollemnitate celebremus vt
quemadmoduz hanc gloriosam Ciuitatem pascasij tempore a de-
monum impij Aeronis ossa custodientium verationibus: a di-
ra atrocissimaqz illa Gregorij tempore peste, hoc etiam anno tua
pia obseruatione pater sanctissime a valida vehementissimaqz
fabrium agitatione liberauit. ita ei gratias vberiores donet Sa-
cro sancte Romane ecclesie successus feliciores augeat. Ab omni-
bus tandem malis et periculis eam semper tueatur et protegat. In-
giterqz pro nobis apud filium eius dominu nostrum Iesum chri-
stum pia sit aduocatrix vt eius celestis glorie nos participes fa-
ciat absqz fine Amen.